

ÖLÜM SEVINMƏSİN QOY...

KAMADDİN FİRUDİN OĞLUNUN ƏZİZ XATİRƏSİNƏ

Bizim diyarda az adam tapılar qışın sərt keçməsindən gileylənsin. Bu yerin sərt təbiətinə, qarlı-boranlı qışına, dumanlı-çişkinli yazına alışmışıq. Payızın ortalarından dağlar-dərələr bəyaz don geyinib. Dağətəyi kəndlərdə qar dizə çıxıb. Elə bir çətinlik yoxdur. Hazırlıq vaxtında görülüb. Həyat axarında gedir.

Qış girəni dostlarımı bir-bir itirirəm. Kimi cavan, kimi də ahil çağında. Məni həyata qaytaran Əfrayıl həkim həyatdan nakam getdi. Kamaddinin qəfil ölümünün hüznündən çıxmamış Adil müəllimi diabetdən son mənzilə yola saldıq. Dalınca uşaqlığımız bir həyətdə keçən Mühacir vəfat etdi. Qarşından daha bir ağır gün gəlir. Fevralın 25-də ömür-gün sirdaşımı itirmişəm. 18-ci dəfə övladları, nəvələri məzarını ziyarətə gələcəklər.

Yeniyetmə yaşından Leri-kin ağsaqqaları, ziyalıları, sadə adamları ilə ünsiyyətdəyəm. Onların arasında vəzifəli, əli qələmli şəxslər, din xadimləri də olub. Yaddaşımda xatirələri, xeyirxah əməlləri qalıb. Yeri gələndə qələmə alıb gənclərə tanıtmaq istəyirəm. Firudin müəllim də belə ziyalılardan idi. Onuncuda oxuyanda sinif yoldaşım, qaynı oğlu Məhərrəmli Cavadov bizi görüşdürmüşdü.

DƏDƏ FİRUDİN

Firudin müəllim pedaqoji fəaliyyətə Talış dağlarının ətəyindəki Orand kənd məktəbində başlamışdı. Bu kənd qədim insan məskənidir, abidələri, özünəməxsus adət-ənənələri, lətifələri ilə tanınır. Orand əhlinin bir hissəsi vaxtilə Muğana səpələnib, bərekəli torpaqlarda məskən salıb. Kənddə elmə, təhsilə maraq böyükdür. Əllinci illərdə Təriş Paşayev, Barat Bədəlov. Sayar Mustafayev ali pedaqoji təhsil alıb ata yurduna dönüblər. Firudin müəllimlə bir kollektivdə çalışıblar.

İllər keçdi. Mən də müəllim peşəsini seçdim. Rayon mərkəzindən 4-5 kilometr aralıda kənd məktəbinə təyinat aldım. Ayda bir-iki dəfə bazar günü Firudin müəllimlə Lerik qəsəbəsindəki kiçik bağdakı çayxanada görüşürdük. O, iş yerini dəyişmişdi, qəsəbə yeddiillik məktəbində ibtidai siniflərdə dərs deyirdi. Dostlarla rastlaşanda deyib-gülər, zarafatlarından qalmazdı. Firudin müəllim sağ olsun, heç kəsin qəlbini sındırmazdı, qapısını açana

"yox" deməzdi. Bu xeyirxahlığı, dostluğu və genişürəkliyi ömrünün sonunadək saxladı.

Üç övlad atasıydı. Oğlu Kamaddin dünyaya gələndə taytuşlarına həyətdəki ağacların altında xudmani süfrə açmışdı. Qonaqlıqda kimsə ona Dədə Firudin demişdi. Ömrünün axırına kimi bu adla çağırıldı. Dədə Firudin sözün əsl mənasında müəllim idi. Öyrədirdi, yol göstərirdi, məsləhət verirdi. Onda belə gözəl bir xüsusiyyət vardı : doğma övladlarına hansı münasibət bəsləyirdisə, şagirdlərinə də bu doğmaliqla yanaşırdı. Tanışlıqdan, dostluqdan təmənna umazdı.

EVİN ÜÇÜNCÜ ÖVLADI

Kamaddin 1957-ci ildə, Novruz bayramı günlərində dünyaya göz açmışdı. Ona dayısı Muxtar ad qoymuşdu. "torpağın sanı qədər yaşasın" demişdi. Orta təhsilini atası müəllim işlədiyi məktəbdə almışdı. Bir müddət kommunal müəssisələri birliyində fəhlə işləmişdi, bərkənd-boşdan çıxmışdı. İlk məasını Hacinisə Rəzi qızına verəndə anaya sanki dünyanı bağışlamışdılar, sevincindən gözləri yaşarmışdı, oğlunun üzündən öpmüşdü.

1974-cü ilin yayında Kamaddin sovet ordusu sıralarına çağırılmışdı. O, vətəndən uzaqlarda iki il hərbi xidmətdə intizamlı əsgər kimi tanınmışdı, ailəsinə təşəkkür məktubları yazılmışdı. Ata qurur hissi keçirir, ana yol gözleyirdi. Ordu sıralarından qayıdan gənc Kamaddin 1974-cü ildə Bakı Kooperativ Tenikumuna daxil oldu, iki il oxuyub rayona qayıtdı. İstehlak Cəmiyyətində işlə təmin olundu, kiçik satıcı işlədi.

O, ali məktəbdə qiyabi təhsil almağa hazırlaşdı. 1979-cu ildə Moskova Kooperativ İnstitutunun Bakı filialında oxuyub ali məktəbi müvəffəqiyyətlə bitirdi.

Kamaddin 1983-1998-ci illərdə Lerik Rayon İstehlak Cəmiyyətində əmtəəşünas, mühasib, baş iqtisadçı vəzifələrində çalışdı, etimadı doğrultdu, yeyintilərin qarşısını aldı, nüfuzunu qorudu, ədalətsizliklə barışmadı, haqqın tərəfində oldu. Rayon rəhbərliyi 1998-ci ildə Kamaddin Firudin oğlunu problemlə bir müəssisəyə - Elektrik Şəbəkəsinə göndərdi. O, burada baş mühasib vəzifəsində çalışdı. Bu dövrdə şə-

bəkə enerji haqqının ödənilməsində respublikada axırıncı yerdəydi. Baş mühasib müdir-lə kəndbəkənd gəzib yerli icra təşkilatlarının köməyi ilə borcların hissə-hissə ödənilməsinə nail oldu, müəssisə gerilikdən çıxdı.

2002-ci ilin iyun ayı idi Kamaddin Firudin oğlunu rayon icra hakimiyyətinə çağırtdılar. Başçının kabinetində söhbət 10-15 dəqiqə çəkdi. Ona baş-

qa bir müəssisəyə-Telekommunikasiya Qovşağında baş mühasib işləmək təklif olundu. Təkliflə razılaşdı. Bu vəzifədə iki il fəaliyyət göstərdi. Kadr dəyişikliyi ilə əlaqədar qovşağın rəisliyinə irəli çəkildi. Belə bir sahəyə rəhbərlik etmək, əhalinin radio-telefon xidmətinə ehtiyacını ödəmək heç də asan deyildi. Dağ kəndlərində avtomat telefon stansiyaları azdı, olanı da köhnəlmişdi.

Respublika Rabitə Nazirliyinə müraciət elədi, yeni ATS-lər qurulacaq kəndlərin əhalisinin sayı barədə məlumat göndərdi. Nazirlik avadanlıq və vəsait ayırdı. Bir neçə kəndə telefon xətti çəkildi, stansiyalar işə salındı, evlərdən zəng səsliəri eşidildi. Qovşağa rəhbərlik etdiyi on ildə kollektivdə işgüzarlıq yaratdı. Özü fəhlələrə qoşulub iş üstünə getdi, yeri gələndə əlinə bel alıb çala qazdı, məftilləri dirəklərə qaldırdı. Beləliklə, telefon xidmətindən şikayətlər azaldı. Müəssisənin itirilmiş şöhrəti qaytarıldı.

DAHA BİR ETİMAD

Kamaddin boya-başa çatdı-ğı Lerik şəhərinin sayılıb-seçilən ziyalılarından biri kimi hörmət sahibiydi. 2014-cü ildə işgüzarlığına, təşkilatçılıq bacarığına görə məsul bir vəzifəyə - Lerik şəhəri üzrə icra hakimiyyəti başçısının nümayən-

dəsi təyin edildi, 8500 nəfər əhaliyə rəhbərlik tapşırıldı. O, bu vəzifəyə şəhərin ağsaqqalarına, ziyalılarına, illərdən bəri tanıdığı adamlara arxalanıb getmişdi. Bilirdi ki, kabinetinin qapısını döyüb suyun fasilələrlə verilməsindən, işıqın arabir sönməsindən, qonşu savaşından, yağış sularının həyətinə axmasından gileylənənlər olacaq. Onları təmkinlə dinləyib problemlərin həllinə söz verəcək, verdiyi vədin üstündə duracaq.

Yeni vəzifədə çalışdığı şəhərdə tikinti obyektlərində qızğın iş gedirdi. Küçələrə asfalt döşənirdi, su-kanalizasiya sistemi yenidən qurulurdu, Bayraq muzeyi tikilirdi, Mastayıl çayından alternativ su kəməri çəkilirdi, məktəblər, kommunal evləri təmir olunurdu. İş gününün ikinci yarısında inşaatçılara baş çəkmiş iş yerinə dönməzdi. Kəm-kəsir işlərin yoluna qoyulmasında şəhərdəki əlaqədar idarə və müəssisələrə

müraciət edər, özü də səlahiyyətləri dairəsində köməkliliyi əsirgəməzdi.

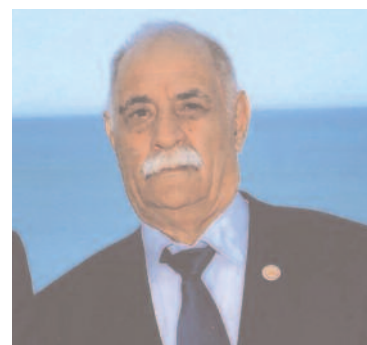
Kamaddin Firudin oğlu şəhərdə küçələrin, xiyabanların, həyətlərin səliqə-sahmanlı olmasına, yaşlılıqların qorunmasına xüsusi diqqət yetirirdi. Bu barədə gənclərlə apardığı söhbətlərə, görüşlərə ağsaqqaları da dəvət edirdi.

Cavanlar onun məsləhət və tövsiyələrindən nəticə çıxarırdılar. Şəhər əhlinin maariflənməsi heç şübhəsiz, səmərəsini göstərirdi. Vətəndaşların müraciətləri, təklifləri operativ həll edilirdi.

Təbiətən xoşxasiyyət, mülayim, çöhrəsindən nur tökülən Kamaddin Firudin oğlu ilk dəfə gördüyü adamı doğması kimi qarşılayardı, diqqət göstərirdi, dərindən şerik çıxardı. Heç zaman dildə bir, əməldə başqa olmadı. Prinsipiallığı, sözü üzə sərt deməyi vardı. Özündən razı, müştəbeh, yalançı, ikiüzlü adamlarla otub-dumazdı, dostlarını da belələrindən çəkindirərdi. Kimsə ona zəng edib tamah məqsədiylə səlahiyyətini aşmışdı. Ertəsi gün həmin adamın kabinetinə gedib "ay bədbəxt, sən alçala-alçala yüksəlsən də, elə alçaq olaraq qalacaqsan" demişdi.

SON GÖRÜŞ

...Qızılı payız günlərinin birində ağac altında oturub söh-

Həmzə Vəliməmmədov, Əməkdar jurnalist

bət edirdik. Söz poeziyadan, musiqidən düşdü. Kamaddin çağdaş ədəbiyyatımızın görkəmli nümayəndələrindən Bəxtiyar Vahabzadənin, Məmməd Arazın, Zəlimxan Yaqubun, Ramiz Rövşenin seirlərindən nümunələri vəcdlə söyləyirdi. Yaddaşına heyran qalmışdıq.

Əlini cibinə salıb atasından yadigar qalan "Orand lətifələri" dəftrini çıxarıb vərəqlədi, bir neçəsini oxuyub bizi güldürdü. Bu bizim son görüşümüz idi.

Bəzən gecə yarısı, bəzən də sübh çağı telefon zənglərindən qorxuram. Çox vaxt bəd xəbər, kədər gətirir. Hər dəqiqə sanki bir ilə dönür. Noyabrın 3-ü səhər yenidən açılmışdı.

Hava xoşdu, sərin meh əsir- di. Zəng çalındı. Dəstəyi qaldır- rıb qulaq asdım. Qırıq-qırıq eşidildi : Kamaddin gecə infar- kdan keçib.

Xəyal məni ötən günlərə apardı, görüşlərimiz bir anlı- qa gözlərim önündən keçdi. Son illər səhhətindən gileylənirdi. Bir ayağı həkimlərin yanında yadı. Qan təzyiqi gah qalxır, gah enirdi. Çıxış yolunu gəzməkdə görürdü. Gündə 5-6 kilometr piyada gedirdi, xeyri olmadı, 62 yaşında bu fani dünyanı tərk edib gözlərini yumdu. Atasının yanına getdi, məzarlar qoşalaşdı.

Kamaddinin keçdiyi həyat yolunda, ona arxa duran bir qüvvə vardısı, o da ömür- gün yoldaşı Solmaz xanım idi. Əl-ələ, çiyin-çiyinə verib üç övlad böyüdüllər. Ədəb-ərkanlı, qohumcanlı, el-oba qədrini bilən övladlar. Qızı gəlin köçdü, oğlanları evləndi. Evdən nəvə səsi eşidildi. Nəsil səcərəsinə yeni adlar, yeni ünvanlar yazıldı.

Rahat yat, unudulmaz dostumuz. Uyuduğun torpaq sənə doğma anaya çevrilsin. Yarım- çiq qalan arzularını oğlun Ramal həyata keçirməyə başlayıb.

Üzümü ailə üzvlərinə tutub ölməz şairimiz Səməd Vurğunun bu misraları ilə təsəlli vermək istəyirəm:

**Ölüm sevinməsin qoy
ömrünü vermirdə.
El qədrini canından
daha əziz bilənlər.**

**Şirin xatirə tək
qalacaqdır dünyada.
Sevərək yaşayanlar
sevilərək ölənlər.**